

Styresak nr.:	55-24	Sakstype:	Beslutningssak
Saksnr. arkiv:	21/01240		

1. tertialrapport 2024 for Sykehuset Østfold HF

Sykehuset Østfold HF har et negativt økonomisk resultat per 1. tertial på 33,6 mill. kroner mot budsjett (justert for økte pensjonskostnader). Aktiviteten, målt i DRG-poeng, er tilnærmet i henhold til plan per april. Sykefraværet i april var på 8,8 % og er redusert fra forrige måned, men høyere enn samme måned i 2023.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar 1. tertialrapport til etterretning

Sarpsborg, den 03.06.2024

Helge Stene-Johansen
kst. administrerende direktør

Vedlegg: PP-presentasjon

Styresak nr.: 55-24

1. Administrerende direktørs anbefalinger/konklusjoner

Administrerende direktør anbefaler at styret tar 1. tertialrapport for Sykehuset Østfold til etterretning.

2. Faktabeskrivelse

Tabell 1 Status for april og hittil i år

Målekort Sykehuset Østfold - april 2024		Denne periode			Hittil i år	
		Faktisk	Mål	Utvikling	Faktisk	Mål
Kvalitet	Ventetid - somatikk	87,8	73,0	↓	82,4	73
	Ventetid VOP	58,7	56,2	↓	58,8	56,2
	Ventetid BUP	55,3	55,8	↓	56,0	55,8
	Ventetid TSB	21,6	30,0	↓	22,7	30,0
	Fristbrudd somatikk	20,2 %	0 %	↓	18,9 %	0 %
	Fristbrudd VOP	0,0 %	0 %	↑	1,5 %	0 %
	Fristbrudd BUP	0,0 %	0 %	↑	2,0 %	0 %
	Fristbrudd TSB	0,0 %	0 %	↑	0 %	0 %
	Andel kontakter innen planlagt tid	80,9 %	95 %	↑		95 %
	Korridorpasienter somatikk	1,1 %	0 %	↑	1,9 %	0 %
	Beleggsprosent somatikk	91 %				
	Antall liggedøgn utskrivningsklare pasienter SOT	227			1010	
	Beleggsprosent VOP	83 %				
	Antall liggedøgn utskrivningsklare pasienter VOP				24	
Aktivitet	Pakkeforløp kreft		70 %		59 %	70 %
	Andel avviste henvisninger VOP	38,2 %	20 %	↑	40,1 %	20 %
	Andel avviste henvisninger BUP	20,2 %	20 %	↑	21,0 %	20 %
	Andel konsultasjoner video/telefon	9,9 %	15 %	↓	10,4 %	15 %
	ISF-poeng	7356	6885	↑	29154	29070
Bemannings	Brutto månedsværk	5662	5508	↑	5651	5505
	Sykefavær (fra GAT)	8,7 %	8 %	↑	9,50 %	8 %
Økonomi	Resultat (tall i 1000)	-7253	2083	↓	-25297	8988

Ventetiden for pasienter med påbegynt behandling har økt i april innen somatisk virksomhet og var i april på 87,8 dager. Økningen er «ønsket» i form av at det jobbes godt med å booke inn de pasientene som har ventet lengst, dette gjelder spesielt innen ortopedi og øre-nese-hals. Økning i ventetider for avviklede innen nevnte avdelinger forklarer i all hovedsak økningen i ventetid på helseforetaksnivå. Ventetid for ventende viser en positiv utvikling på flere områder i april.

Ventetider for pasienter med påbegynt behandling i psykisk helsevern for barn og ungdom og tverrfaglig rusbehandling er lavere enn gjennomsnittlig ventetid i 2023, men har en liten negativ utvikling sammenlignet med forrige måned. I april var ventetiden på hhv. 55,3 dager og 21,6 dager. Ventetid for psykisk helsevern voksne var noe høyere enn mål i april og er på 58,7 dager. Det var ingen fristbudd innen psykisk helsevern og tverrfaglig rusbehandling i april.

Det var 143 liggedøgn på korridor i april, i andel utgjør dette 1,1 % av alle liggedøgn. Beleggsprosenten i april var på 91 % innen somatikk, innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling var belegget på 83 %.

Andel avviste henvisninger i BUP for april er 20,2 %, en reduksjon sammenlignet med forrige måned. Andelen er høyest i barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk i Indre Østfold. I september 2023 ble det etablert felles henvisningsmottak for sykehuset og avtalespesialister innen psykisk helsevern for voksne. Andelen avviste henvisninger i april var 38,2 % og har vært på et høyt nivå

Styresak nr.: 55-24
----

siden etableringen. Andel henvisninger som er overført til avtalespesialister er i underkant av 10 %, noe som er under snittet sammenlignet med andre helseforetak i regionen. Den lave overføringsgraden forklares med lav kapasitet for nyhenviste pasienter hos avtalespesialistene.

Arbeid med å redusere fristbrudd og ventetider

Arbeidet med å redusere fristbrudd og ventetider er fra 1. mars inkludert i *program balansekraft*. Det gjennomføres en rekke tiltak på kort sikt og det er igangsatt tiltak for mer langsiktige effekter. Høsten 2023 ble det etablert en arbeidsgruppe bestående av stab fra fag, booking, HR, økonomi og klinikk som gjennomgår status, årsaker og tiltak for å redusere fristbrudd og ventetider på de ulike avdelingene. Arbeidet startet med avdelingene som har flest fristbrudd og lengst ventetider.

Tiltak kort sikt:

- Rydding i ventelister med fristbruddkoordinator (kirurgisk avdeling og øre-nese-hals)
- Skrivertjenesten skriver polikliniske notater i stedet for TKG (talegjenkjenning) for å redusere konsultasjonstiden
- Ekstra poliklinikk på kvelder og fridager
- Avtale med Diakonhjemmet om brokk-kirurgi
- Avtaler med andre HF (Bærum, Skien, Ringerike) innen ortopediske diagnoser
- Redusere kontroller
- Øke telefon- og videokonsultasjoner (egen kontroller)
- Økte kvoter for kataraktoperasjoner hos to avtalespesialister i øye
- Gjennomgang av henvisningspraksis fra fastleger til øre-nese-hals

Tiltak lang sikt:

- Forsterke arbeidet med ressursstyring, arbeidstid og aktivitetsplaner for leger
- Rekruttere flere spesialister og beholde spesialister i sykehuset
- Møte med Helse Sør-Øst og avtalespesialister og bedre styring av aktiviteten til avtalespesialister, særlig aktuelt innen gastromedisin og øre-nese-hals
- Møter med praksiskonsulenter og fastleger vedr henvisningspraksis
- 2 sykepleiere er lært opp i koloskopi og arbeidsoppgaver er overført fra leger
- Brukerstyrt poliklinikk, prosjektleder er ansatt (samt ansvar for video/telefonkons.)

Ortopedisk avdeling har jobbet systematisk med tiltak og er den avdelingen som har hatt størst positiv utvikling i mars, og ytterligere forbedring i april. I avdeling for øre-nese-hals er det i mars og april avviklet mange pasienter som har stått lenge på venteliste, noe som medfører en betydelig økning i ventetid for avviklede. Det forventes positiv utvikling fremover som følge av at de med lengst ventetid nå har vært til poliklinisk konsultasjon.

Sykehuset Østfold er i styresak *Helse Sør-Øst 051-2024, Fordeling av tilskudd i fremlagt Revidert nasjonalbudsjett 2024 og plan for arbeidet med reduserte ventetider* tildelt 20,450 mill. kroner for å forsterke arbeidet med reduksjon i ventetider og fristbrudd. Styret vil bli informert i egen sak i styremøtet 10. juni om hvilke konkrete planer som foreligger p.t. for bruk av midler og planlagte tiltak.

Styresak nr.: 55-24

Aktivitet

Aktivitetsbudsjettet for somatisk virksomhet for april må sees i sammenheng med budsjettet for mars grunnet feil periodisering av påsken. Dette gjelder både for antall pasientkontakter og DRG-poeng. Aktiviteten målt i DRG-poeng er i henhold til plan per april.

Aktiviteten for psykisk helsevern og tverrfaglig rusbehandling er har vært lavere enn planlagt innen alle områder, med unntak av polikliniske konsultasjoner i BUP.

Aktivitet i april 2024 er betydelig høyere enn samme måned i fjor innen de fleste områder. Dette kan forklares med at påsken var i april i 2023, noe som påvirker sammenlignbarheten mellom årene.

Økonomi

Økonomisk resultat i april var - 9,5 mill. kroner, mot et budsjettert overskudd på 2,1 mill. kroner, dvs. et budsjettavvik på -11,6 mill. kroner. Hittil i år er budsjettavviket -42,6 mill. kroner. Korrigert for endrede pensjonskostnader (som forventes korrigert i revidert nasjonalbudsjett) var det et negativt budsjettavvik på - 9,3 mill. kroner i april, og - 33,6 mill. kroner hittil i år.

Samlet sett er inntektene per april høyere enn budsjettert. De største postene med negative avvik er varekostnader, lønn og finanskostnader. I april må posten for varekostnader og konserninterne gjestepasientkostnader sees i sammenheng med avsetninger i mars som er reversert i april. Reelt budsjettavvik på varekostnader i april er derfor -6,4 mill. kroner og -20,3 mill. kroner hittil i år.

Sammenlignet med samme periode i 2023 har det vært en kostnadsøkning for varekostnader på 10,6 % i helseforetaket. Helse Sør-Øst har gjort en sammenstilling av kostnadsvekst per april 2024 målt mot april 2023. Samlet sett i foretaksgruppen har det vært en vekst på 8,3 % og Sykehuset Østfold er dermed i det øvre sjiktet på vekst. Det er særlig medikamentkostnader som har en stor prosentvis vekst utover hva som kan forklares med aktivitetsvekst. Helse Sør-Øst har engasjert sykehusinnkjøp til å gjøre en grundig analyse av hovedårsaken i økningen som fremkommer.

Budsjettavvik på personalkostnader er -4,7 mill. kroner i april, og -22 mill. kroner hittil i år. Hovedvekten av avviket gjelder høyere kostnader til variabel lønn enn budsjettert.

Avviket er størst innen klinikk for kirurgi og klinikk for kvinne-barn. For kvinne-barn er en stor andel av avviket fortsatt knyttet til økning fra 2 til 3 vaktskift i kvinneklinikken. Økningen begrunnes med mange samtidighetskonflikter, men etableringen har blitt betydelig mer kostbar enn planlagt grunnet ubesatte stillinger og høyt sykefravær.

Områdene med størst avvik vil få et særlig fokus gjennom program for balansekraft. I tillegg planlegges det med kostnadsreducerende tiltak innen alle klinikker.

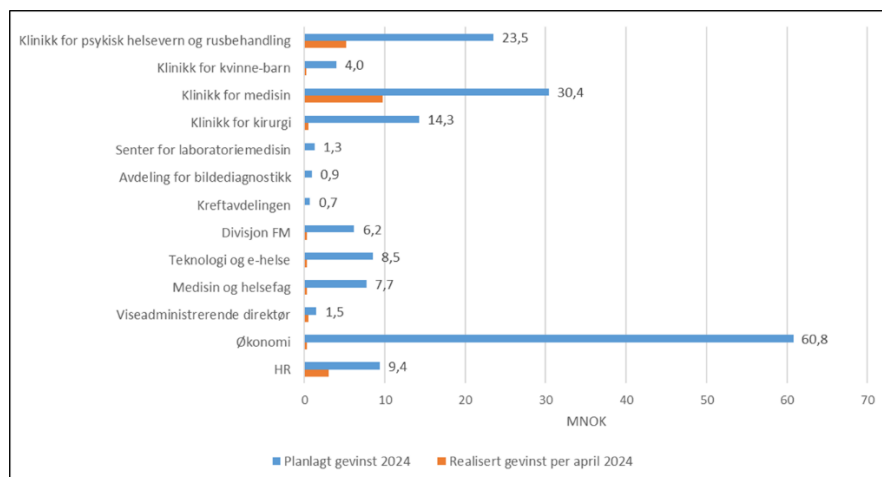
Finanskostnader viser per april et budsjettavvik på -7,9 mill. kroner grunnet bl.a. høyere bruk av driftskreditt enn forutsatt i budsjettet. I tillegg er faktisk rentesats på driftskreditt og trekk på basisfordring i Helse Sør-Øst høyere enn planforutsetninger for 2024.

Sykehuset har per april et negativt avvik i forhold til budsjett. Sammenlignet med samme periode i 2023 er det en forbedret resultatutvikling, men kostnadsnivået er fortsatt for høyt i forhold til inntekter. Styret ba i møtet 21.03.24 (sak 24-24,) om at administrerende direktør skulle legge fram nye kostnadsreducerende tiltak for å oppnå budsjettbalanse i 2024 med et overskudd på 25 millioner kroner (til møtet 29.04). Mange tiltak er konkretisert og arbeidet med å tallfeste økonomisk effekter av planlagte tiltak, på kort og lang sikt, pågår. Per april er det konkretisert

Styresak nr.: 55-24

tiltak i 2024 med en samlet effekt på 169,6 mill. kroner hvorav 20,1 mill. kroner allerede er realisert gjennom bl.a. reduksjon i innleie, vakante stillinger og bedre ressursstyring. Effekt av igangsatte tiltak per. april er størst innen klinikk for psykisk helsevern og tverrfaglig rusbehandling, klinikk for medisin og staber.

Tabellen under viser planlagte gevinster og oppnådde gevinster per april per nivå 2 i organisasjonen

Beløpsmessig er lavere forventet kjøp fra private enn forskuttert trekk i basisrammen det største enkelttiltaket, og utgjør 50 mill. kroner av en samlet gevinstplan som rapporteres under økonomi. Realisering av tiltaket vil ikke ha regnskapsmessig effekt før i desember, men sykehuset vil få en periodevis rapportering på status fra Helse Sør-Øst.

Ansatte

Årsverk

Antall brutto månedsverk var i april 5664, 154 mer enn budsjettet. Hittil i år er forbrukte månedsverk 5651, 145 mer enn budsjettet. Av avviket utgjør ca. 36 månedsverk selvfinansierte forskningsstillinger som ikke er budsjettet. Resterende avvik gjelder bl.a. høyere fravær med høyere erstatningsgrad enn forutsatt i budsjett.

Sykefravær

Sykefraværet i april var på 8,8 %, hvorav korttidsfravær utgjorde 2,5 %. I april 2023 var sykefraværet på 8,4 %, hvorav korttidsfraværet utgjorde 2,3 %.

3. Administrerende direktørs vurderinger

Sykehuset Østfold har et negativt økonomisk resultat per april 2024 som er 33,6 mill. kroner dårligere enn budsjett etter justering av økte pensjonskostnader. Utviklingen for ventetider og andel fristbrudd viser en negativ utvikling i somatisk virksomhet. Økningen er imidlertid en konsekvens av igangsatte tiltak og forventet i en overgangsfase frem til de med lengst ventetid har fått behandling i sykehuset. Sykefraværet er noe redusert sammenlignet med forrige måned, men er høyere enn samme måned tidligere år og medfører høye kostnader til variabel lønn og gjør arbeidssituasjonen mer krevende for ledere og ansatte.

Styresak nr.: 55-24

Sykehuset må snu den negative trenden innen økonomi, få kontroll over økte ventetider og fristbrudd og beholde ansatte. *Program balansekraft* med følgende tre satsningsområder er etablert:

- Beholde og rekruttere medarbeidere
- Redusere fristbrudd og ventetider for pasientene
- Skape balanse i økonomien

Administrerende direktør vurderer at programmet er godt i gang og viser positive effekter på flere områder. Det er avgjørende at det gode arbeidet videreføres og at tiltak igangsettes og følges opp. For alle områdene er det viktig å tenke nytt og innovativt, spesielt i forhold til hvordan teknologien kan brukes på bedre måter.

Administrerende direktører anser at programmet er helt nødvendig for å ta tak i de utfordringene sykehuset står i. Innen flere områder er det krevende å rekruttere til ledige stillinger i sykehuset. Det økonomiske resultatet for 2023 viste et overforbruk på 203,8 millioner kroner, og ventetider og fristbrudd for pasienter som skal inn til poliklinisk behandling økte betydelig. Uten en positiv økonomisk utvikling vil helseforetaket ikke være i stand til å gjennomføre helt nødvendige framtidige investeringer innenfor medisinsk teknisk utstyr, IKT og bygg.